

Список використаної літератури:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
2. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

ФУТЛЕВИЧ К. А.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Однією з найактуальніших проблем двох останніх десятиліть в Україні є проблема протидії такому складному соціально-правовому явищу, як корупція. Не зважаючи на значну увагу, яка приділяється явищу корупції та її протидії в сучасній державі, ця проблема не знаходить однозначного вирішення на теоретичному та практичному рівнях. Вчені досі не виробили єдиного підходу до дефініції «корупція», не знайшли універсальної формули протидії цьому явищу, що пояснюється надзвичайною складністю даного феномену.

На сьогодні офіційне визначення поняття «корупція» дається в ст. 1 закону України «Про запобігання корупції»: це використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей. Це визначення нічим не відрізняється від дефініції попереднього (що втратив чинність) закону «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 р. № 3206–VI. В національному законодавстві також дається визначення «корупційного правопорушення», під яким розуміється діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність» [1]. У цьому визначенні не йде мова про адміністративну відповідальність, хоча у визначенні, яке давалося в законі «Про засади запобігання і протидії

корупції» від 07.04.2011 р. № 3206—VI в переліку є і адміністративна відповідальність.

В Україні закон має назву «Про запобігання корупції», однак визначення термінів «запобігання» чи «протидія» в ньому не дається. Перелік заходів, який входить до системи запобігання корупції наводиться в законі України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» [2]. Приєднуємося до думки М. П. Савчук, яка сутність протидії корупції бачить у обмеженні, нейтралізації чи усуненні факторів корупції [4, с. 133].

Корупція в Україні деформує зміст адміністративно-правових відносин (управлінських за своєю природою), що виникають між владним суб'єктом права (органом виконавчої влади) і підвладним суб'єктом права (фізичною або юридичною особою), що в свою чергу спричиняє негативні наслідки у формі загрози для громадян, суспільства і держави. Г. В. Грянка наголошує, що успішна боротьба з корупцією неможлива без посилення адміністративно-правових заходів, пов'язаних з адміністративною відповідальністю за корупційні діяння [3, с. 103]. На нашу думку під адміністративно-правовими засобами протидії корупційним правопорушенням слід розуміти урегульовані нормами адміністративного права взаємопов'язані між собою дії компетентних органів держави та їх посадових осіб, які носять владно-розпорядчий характер, та направлені на зменшення (попередження та припинення) корупції. В основі системи таких заходів повинен лежати адміністративний примус, метою застосування якого є захист суспільства від правопорушень пов'язаних з корупцією.

Враховуючи той факт, що діяльність протидії корупції має здійснюватися на системній основі, а також важливість організаційно-правові заходи боротьби з корупцією, доцільно звернути увагу на антикорупційні органи в Україні, до яких включено Національне антикорупційне бюро, Національне агентство з питань запобігання корупції та антикорупційна прокуратура. Усі ці органи здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень. При цьому їх завдання, функції та правовий статус розрізняються. До органів протидії корупції в Україні можна віднести Верховну раду, яка виконує законодавчу та контрольну функцію; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який виконує функцію парламентського контролю. В інституційний механізм протидії корупції в Україні включені всі гілки влади, президентська вертикаль влади, органи місцевого самоврядування. Однак у багатьох випадках спостерігається дублювання повноважень щодо корупції, або замикання їх на самих собі, що різко знижує ефективність протидії корупції.

Надзвичайно важливим та актуальним на сьогодні для підвищення протидії корупції в Україні є функціонування громадського контролю. Проте необхідним є аналіз ефективності механізму громадського

контролю. Ще одним напрямом удосконалення протидії корупції є посилення контролю за зверненнями громадян — не тільки за їх реєстрацією та своєчасною підготовкою відповідей, а й аналізом відповідей по суті з метою припинення практики формальних відписок і ухилення від виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків, а також формування дієвої системи пересилання звернень громадян між організаціями.

Важливим напрямом підвищення ефективності протидії корупції є формування в суспільстві нетерпимості до корупційної поведінки. Цьому мають сприяти засоби масової інформації. Доцільним також є проведення семінарів і тренінгів для державних службовців, присвячених аналізу корупційних ситуацій і вироблення рішень щодо усунення корупційної поведінки в таких ситуаціях з публікацією результатів проведення; соціальна антикорупційна реклама; посилення інформування населення про реалізацію в державних органах антикорупційної політики, висвітлення результатів; усунення випадків формального підходу до роботи з інформацією громадян, юридичних осіб і засобів масової інформації за фактами корупції з боку посадових осіб і державних службовців.

Отже, корупція — це небезпечне соціально-правове явище, що несе серйозну загрозу інститутам держави та суспільству в цілому. Важливою складовою протидії корупції є система протидії корупційним діям засобами адміністративного права. Важливим напрямом подальшого дослідження є удосконалення системи громадського контролю за суб'єктами протидії корупції.

Список використаної літератури:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700—VII // Відомості Верховної Ради. — 2014. — № 49. — Ст. 2056.
2. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014—2017 роки : Закон України від 14.10.2014 р. № 1699—VII // Відомості Верховної Ради. — 2014. — № 46. — Ст. 2047.
3. Грянкa Г. В. Поняття та класифікація адміністративно-правових заходів протидії корупції / Г. В. Грянкa // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). — 2009. — Вип. 20. — С. 103—110.
4. Савчук М. П. Сутність протидії корупції в правоохоронних органах: зарубіжний досвід та його використання в Україні / М. П. Савчук // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — № 24. — С. 132—135.